

5 WEEK SERIES

במשול בשבת
Bishul B'Shabbos

MONDAY NIGHTS, 8:15 PM

AT CONGREGATION BETH AARON
 RABBI LARRY ROTHWACHS

BEGINNING

- Nov. 11
- Nov. 18
- Nov. 25
- Dec. 2
- Dec. 9

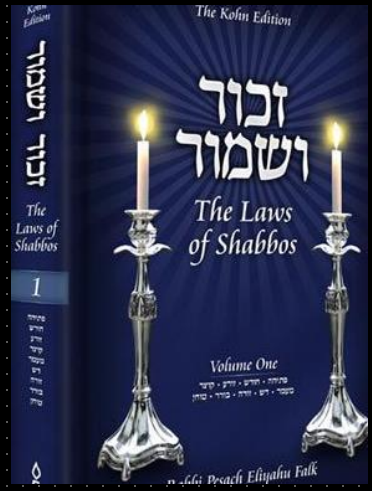
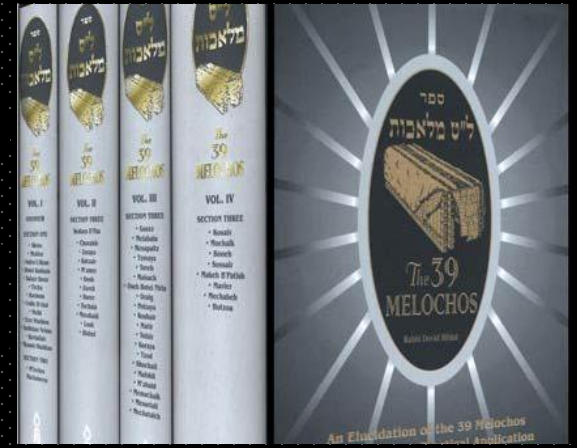
This 5-week series will explore the halachic issues relating to the preparation and serving of food on Shabbos. It will be primarily devoted to the laws of bishul (cooking) and reheating food on Shabbos.

- Includes brief analyses of texts and will address the practical application of the halacha.
- Special attention will be given to the proper use of modern appliances on Shabbos (i.e. crockpots, hot-plates, warming drawers, etc.).

EXCELLENT introduction to the laws of cooking on Shabbos or opportunity for review!

Follow us on [f @CongregationBethAaron](#) [@bethaaron.official](#)

הקדמת משנה ברורה להלי שבת

באיזה ענין נוכל לבוא לזו המדרגה שישמור שבת בכל פרטיו, העצה היעוצה לזה שיראה לזרז את עצמו ללמוד הלכות שבת, ולחזור עליה תמיד, כדי שידע האסור והמותר, דאי לאו הכי אפילו אם ילמוד כל ענינים המוסרים המזרזים לשמירת שבת כראוי לא יועיל כדאיתא במדרש משלי, לדעת חכמה ומוסר, אם יש בידו של אדם חכמה יכול הוא ללמוד מוסר, ואם אין בידו של אדם חכמה אין יכול ללמוד מוסר

הקדמת משנה ברורה להלי שבת

והכוונה דאם הוא טועה בעיקר הענין שחושב שאין זה בכלל איסור מה יועיל לו המוסר בזה, והכי נמי בעניננו אם הוא חושב על איזה דבר שאין זה בכלל מלאכה או שבות לא יועיל לו שום מוסר.

הקדמת משנה ברורה להלי שבת

וכן במלאכת דש, ולישה, ומלבן, ובשארי אבות מלאכות, ומי שלא למד יוכל בנקל להכשל בהן, שנמצא בכל אחד כמה פרטי הלכות שנוגע באיסור דאורייתא, ובפרט בענין בישול ושהיה והטמנה הוא הלכתא רבתי מאוד בהרבה חלוקי דינים הנוגע למעשה, וכבר העיד הגאון בעל אורים ותומים בספרו יערת הדבש כי אי אפשר כלל במציאות שינצל מאיסור שבת אם לא ילמוד כל הדינים על בורים היטיב היטיב.

הקדמת משנה ברורה להלי שבת

והנה אחת מהסבות אשר ימנע להעולם הידיעה בהלכות שבת הוא מפני שהלכה חמורה היא מאוד, ואי אפשר להבינה היטיב מתוך השו"ע אם לא שידע מתחלה מקורי הדין מגמרא ופוסקים, ולזה אין לאדם פנאי בזמנינו מפני רוב הטרדה ומצוקות הזמן בעו"ה, לבד מה שיש כמה חלוקי דעות בין הפוסקים בכל פרט ופרט, וכאשר הארכת בהקדמתי לחלק האי עיי"ש. לזאת קמתי ונתעוררתי בעזה"י לבאר גם הלכה זו החמורה כל דין ודין בטעמו ונימוקו מגמרא ופוסקים.

ל"ט מלאכות שבת

כל השומר שבת אחת כהלכתו
מבפרין לו על כל עוונותיו

מאגיסטראט
מאגיסטראט

מאגיסטראט
מאגיסטראט

מאגיסטראט
מאגיסטראט

מאגיסטראט
מאגיסטראט

מאגיסטראט
מאגיסטראט

מאגיסטראט
מאגיסטראט

מאגיסטראט
מאגיסטראט

מאגיסטראט
מאגיסטראט

מאגיסטראט
מאגיסטראט

מאגיסטראט
מאגיסטראט

מאגיסטראט
מאגיסטראט

רמב"ם הלכות שבת ט:א - האופה
כגרוגרת חייב, אחד האופה את הפת
או המבשל את המאכל או את
הסממנין או המחמם את המים הכל
ענין אחד הוא...

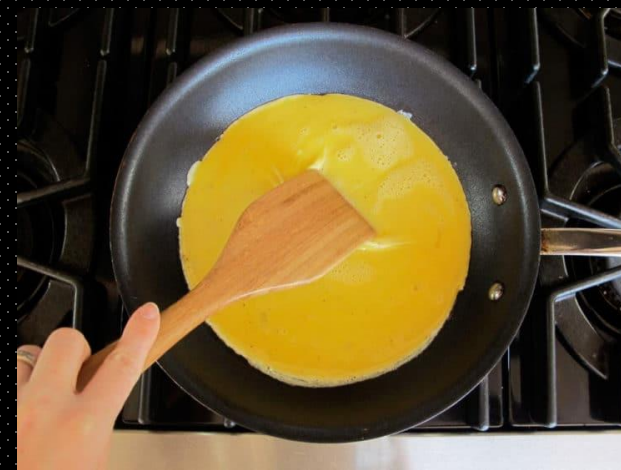

רמב"ם הלכות שבת ט:ו - המתיך
אחד ממיני מתכות כל שהוא או
המחמם את המתכת עד שתעשה
גחלת הרי זה תולדת מבשל, וכן
הממסס את הדונג או את החלב או
את הזפת והכופר והגפרית וכיוצא
בהם הרי זה תולדת מבשל וחייב, וכן
המבשל כלי אדמה עד שיעשו חרס
חייב משום מבשל, כללו של דבר בין
שריפה גוף קשה באש או שהקשה גוף
רך הרי זה חייב משום מבשל.

Definition of בישול: The change or transformation of the properties of a food or a substance through the application of a heat source

SOURCE OF HEAT

מס' שבת לט. - אמר רב נחמן: בחמה דכוליה עלמא לא פליגי דשרי, בתולדות האור כוליה עלמא לא פליגי דאסיר, כי פליגי בתולדות החמה; מר סבר גזרינן תולדות החמה אטו תולדות האור ומר סבר לא גזרינן.

שולחן ערוך או"ח ס' שיח:ג - כשם שאסור לבשל באור כך אסור לבשל בתולדת האור, כגון: ליתן ביצה בצד קדרה או לשברה על סודר שהוחם באור כדי שתצלה; ואפילו בתולדת חמה, כגון: בסודר שהוחם בחמה, אסור גזירה אטו תולדת האור...

SOURCE OF HEAT

Why is בשול בחמה מותר?

- because it's שלא כדרך, considered a רי משה (או"ח: א ס' נב) of sorts and so it's not אסור ממילא
- – "כך נאמרה הלכה" – בשול is not בשול בחמה – גרשז"א
 - #1: solar heating
 - #2: microwave cooking

SOURCE OF HEAT

- (האור) תולדת האש includes ANY source of heat: near fire, hot surface, radiator, etc.
- Another form of תולדת האש is כלי ראשון

SOURCE OF HEAT

- כלי ראשון
 - על גבי האש
 - שלא על גבי האש

SOURCE OF HEAT

- מבשל IS NOT – כלי שני
- (we will see there are numerous exceptions to this rule)

תוספות מסכת שבת דף מ: - ושמע מינה כלי שני אינו מבשל - תימה מאי שנא כלי שני מכלי ראשון דאי יד סולדת אפיי כלי שני נמי ואי אין יד סולדת אפילו כלי ראשון נמי אינו מבשל ויש לומר לפי שכלי ראשון מתוך שעמד על האור דופנותיו חמין ומחזיק חומו זמן מרובה ולכך נתנו בו שיעור דכל זמן שהיד סולדת בו אסור אבל כלי שני אף על גב דיד סולדת בו מותר שאין דופנותיו חמין והולך ומתקרר.

SOURCE OF HEAT

- מבשל IS NOT – כלי שני
 - Why is מבשל אינו מבשל? Shouldn't it just depend on the temperature?
 - A#1: תוסי דפנות מקררות
 - A#2: כ"ר אינו מבשל מן התורה – even ירושלמי – and so הם אמרו והם אמרו
 - A#3: אינו דרך בישול

SOLIDS - שיעור בישול

מס' שבת כ. - אמר רב אסי אמר רבי
יוחנן: כל שהוא כמאכל בן דרוסאי -
אין בו משום בישולי נכרים. תניא,
חנניא אומר: כל שהוא כמאכל בן
דרוסאי מותר להשהותו על גבי
כירה, ואף על פי שאין גרופה
וקטומה.

רש"י מס' שבת כ. - בן דרוסאי -
לסטים היה, ומבשל בישולו שליש

SOLIDS - שיעור בישול

רמב"ם הלכות שבת ט:ה - הניח בשר על גבי גחלים אם נצלה בו כגרוגרת אפי' בשנים ושלושה מקומות חייב, לא נצלה בו כגרוגרת אבל נתבשל כולו חצי בישול חייב, נתבשל חצי בישול מצד אחד פטור, עד שיהפך בו ויתבשל חצי בישול משני צדדיו, שכח והדביק פת בתנור בשבת ונזכר מותר לו לרדותה קודם שתאפה ויבוא לידי מלאכה. /השגת הראב"ד/ אבל נתבשל כולו חצי בישול. אי"א חצי בישול פי' כמאכל בן דרוסאי.

SOLIDS - שיעור בישול

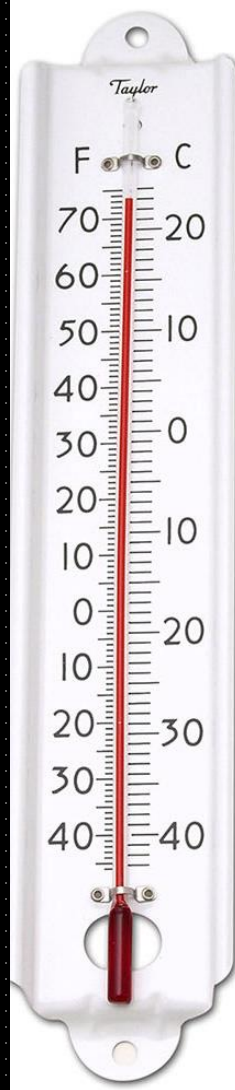

- Even if food is מבושל כל צרכו it could still be subject to בישול IF מצטמק ויפה לו, to be discussed later...
- בישול מן if there is a מאכל בן התורה when go from כל צרכו to דרוסאי

LIQUIDS - שיעור בישול

What is the actual temperature of יד סולדת בו?

- Rav Moshe Feinstein ז"ל – 110° - 160°
- Rav SZ Auerbach ז"ל – not less than 113° F
- Rav Aharon Kotler ז"ל – not less than 120°

מסי שבת מ: - אמר רב יהודה אמר שמואל: אחד שמן ואחד מים, יד סולדת בו - אסור, אין יד סולדת בו - מותר. והיכי דמי יד סולדת בו? אמר רחבא: כל שכריסו של תינוק נכוית.

165°

125°

104°

100°

180°

שיעור בישול - LIQUIDS

אין בישול אחר בישול

- איסור - once something has been cooked there is no איסור to “recook” on שבת - משנה שבת קמה :
- 3 important conditions:
 - Only by solids, not liquids (acc to רמ"א)
 - Method of reheating must be same as original (discuss later)
 - Method of reheating must be proper (i.e. can't be מחזי כמבשל, etc.)
- Examples: cold boiled chicken may be placed in a כ"ר removed from fire, matza balls may placed in pot of chicken soup removed from fire

אין בישול אחר בישול

- What is considered יבש?
 - Doesn't have to be completely dry – just no significant accumulation of liquid
 - Must be careful if reheating a frozen food which may have ice or frost on it (can't put anywhere where could reach יד סולדת)

אין בישול אחר בישול

- What is considered לח?
 - any liquid or soupy food, not moisture on/in food – must be significant accumulation of fluid
 - נצטנן לגמרי (i.e. would not be eaten even בשעת הדחק) is מחמיר רמ"א חזון איש explains that the רמ"א fundamentally accepts the opinion that אין בא"ב בדבר לח but there needs to be some היכר to distinguish between that which was previously cooked and that which was not.

אין בישול אחר בישול

- What is considered לח?
 - any liquid or soupy food, not moisture on/in food – must be significant accumulation of fluid
 - נצטנן לגמרי (i.e. would not be eaten even בשעת הדחק) is מחמיר רמ"א חזון איש explains that the רמ"א fundamentally accepts the opinion that אין בא"ב בדבר לח but there needs to be some היכר to distinguish between that which was previously cooked and that which was not.

(אין) בישול אחר אפיה

- if process other than בישול was originally used (perhaps the new process is מבטל the original one).
 - אפיה the מבטל is בישול: ר"א ממיץ
 - (מצה מבושלת. re. מחי is disagrees: ראבי"ה)
- Can't put something baked into a כלי ראשון or כלי שני (b/c may be קלי הבישול)
- Question re. something which was fried (croutons) if that is considered בישול or not – some פוסקים said that deep fried is for sure בישול so ממילא there are כמה צדדים להקל by Osem croutons